

OBSAH

ÚVOD	5
I. KŘESŤANSTVÍ NA MORAVĚ V DOBĚ PŘEDCYRILSKÉ A MOŽNÉ TYPY JEHO KOSTELŮ	11
1. <i>Basilikální typ</i>	13
2. <i>Typ basiliky transeptové</i>	17
3. <i>Jednolodní kostel apsidový</i>	18
II. KOSTEL V MODŘÉ U VELEHRADU	25
1. <i>Nález kostela r. 1911</i>	25
2. <i>Opětový výkop a zjištění z let 1953 a 1954</i>	29
a) <i>Obvodové zdi</i>	31
b) <i>Podpěrové základy</i>	31
c) <i>T. zv. předkněžištní příčka</i>	34
d) <i>Dlažba a jamky uvnitř kostela</i>	37
e) <i>Zdivo</i>	38
f) <i>Malty a omítky</i>	39
g) <i>Kamenické součásti</i>	41
h) <i>Představa původního kostela</i>	42
i) <i>Hroby a doba pohřbívání</i>	42
k) <i>Kulové jamky na pohřebišti</i>	46
3. <i>Jméno kostela</i>	47
4. <i>Cistercká přestavba kostela sv. Jana?</i>	51
5. <i>Trvání kostela a jeho zánik</i>	56
III. PRAVOÚHLÁ KNĚŽIŠTĚ V ARCHITEKTUŘE RANÉHO STŘEDOVĚKU	59
1. <i>Syrie</i>	59
2. <i>Španělsko</i>	60
3. <i>Portýni</i>	61
IV. OSTROVNÍ KELTSKÉ KŘESŤANSTVÍ A JEHO KOSTELY	69
1. <i>Zvláštní ráz keltského křesťanství na britských ostrovech a jeho misijní činnost na pevnině v raném středověku</i>	69
2. <i>Jednolodní kostely s protáhlým pravoúhlým kněžištěm na ostrovech</i>	79
3. <i>Památky íroskotských kostelů na pevnině</i>	90
4. <i>Kostely s protáhlým pravoúhlým kněžištěm, s bočními prostory rázu pastoforiového a s podpěrami v lodí</i>	102

a) Kostel v Brétigny	102
b) Poměr kostela v Modré ke kostelu v Brétigny	105
c) Doznívání motivu iroskotského kněziště v architektuře karolinské	106
5. <i>Závěr: Pádorysná dispoice kostela v Modré je ryzím typem keltského kostela ostrovného, pocházejícím ještě z doby předkarolinské</i>	108
6. <i>Otázka předkněžištní přelky</i>	109
V. KŘESŤANSTVÍ V BAVORSKU V VII. A VIII. STOLETÍ A JEHO IROSKOTSKÉ A ANGLOSASKÉ SLOŽKY	115
1. <i>Křesťanství v pobřežním Noriku a druhé Raetii</i>	115
2. <i>Příchod Bavorů a misijní činnost iroskotských mnichů</i>	118
3. <i>Ústup Bavorů, příchod Slovanů a období putovních biskupů</i>	120
4. <i>Neúspěšný zásah Říma</i>	123
5. <i>Druhý zásah Říma: zmizení iroskotských biskupů, zřízení diecézí a obsazení jich anglosaskými biskupy</i>	127
6. <i>Působení iroskotské misie dovršeno ustanovením iroskotských biskupů přes odpor papežův a proti snaze Bonifácově</i>	129
7. <i>Závěr</i>	133
VI. ZAČÁTKY KŘESŤANSTVÍ U ALPSKÝCH A RAKOUSKÝCH SLOVANŮ A JEHO PRONIK K HRANICÍM MORAVY NA SEVERNÍM BŘEHU DUNAJE	135
1. <i>Křesťanství u Slovanů v diecézích akvilejské, salcburské a pasovské</i>	135
2. <i>Pronik Bavorů a křesťanství k hranicím Moravy na severním břehu Dunaje územím ostředným Slovany</i>	142
VII. SLOVANÉ V PANNONII A JEJICH POKŘESŤANĚNÍ	151
1. <i>Etnické a náboženské poměry v Pannonii v době stěhování národů</i>	151
2. <i>Vystoupení Slovanů</i>	155
3. <i>Slované v Pannonii avarské</i>	162
4. <i>Slované v Pannonii karolinské</i>	167
5. <i>Správní organizace státní a církevní v Pannonii karolinské</i>	171
6. <i>Křesťanství u Slovanů v avarské Pannonii na začátku doby karolinské</i>	174
7. <i>Kázání, křesťanské modlitby a církevní názvosloví v Pannonii a v Bavorsku v řeči slovanské</i>	179
VIII. PŘIJETÍ KŘESŤANSTVÍ NA MORAVĚ A PROMĚNA POHŘEBNÍHO ZPŮSOBU	183
1. <i>Začátek křesťanství na Moravě</i>	183
2. <i>Přechod od žárového pohřbívání k pochovávání nespálených těl</i>	186
3. <i>Domnělý vliv avarského pohřbívání</i>	189
4. <i>Nastalá proměna pohřebního řádu na Moravě je známkou současně přijatého křesťanství</i>	193
IX. IROSKOTSKÁ MISIE NA MORAVĚ A STÁŘÍ KOSTELA V MODRÉ	199
1. <i>Doba vzniku kostela podle misijní činnosti rázu iroskotského vycházející z Bavorska</i>	199
2. <i>Kostel v rámci soudobé umělecké tvořivosti</i>	201
a) <i>Stavební útvar kostela a jeho stáří</i>	202
b) <i>Současná proměna knižního malířství a uměleckého řemesla</i>	204
c) <i>Převrat v salcburské a kremsmünsterské knižní malbě koncem VIII. století a jeho poměr k současné architektuře</i>	206
d) <i>Svědectví Tasilova kalichu v Kremsmünsteru</i>	210

3. <i>Kostel v Modré nejspíše dílem výtvarné činnosti kláštera kreamsmünsterského</i>	212
4. <i>Sovědeckví hrobů a nálezů v nich o době vzniku kostela v Modré</i>	213
a) <i>Nákončí vruborezové</i>	214
b) <i>Nákončí prolamované</i>	220
5. <i>Žávěr</i>	232
X. URČENÍ KOSTELA V MODŘE	235
1. <i>Kostel misijní, hradištní, panský anebo knížecí?</i>	235
2. <i>Kláštevní kostel komunity ženské?</i>	242
3. <i>Kláštevní kostel komunity mužské?</i>	245
4. <i>Žávěr</i>	245
XI. SALCBURSKÁ MISIE A KOSTEL V NITŘE	247
1. <i>Rozbor zprávy a povaha kostela</i>	248
2. <i>Doba svěcení kostela a předcházející misijní činnosti salcburské</i>	252
XII. VYMEZENÍ MISIJNÍHO ÚZEMÍ SALCBURSKÉHO A PASOVSKÉHO. MOJMÍR I. A PRIVINA	257
1. <i>Neodvislé misijní působení íroškotských mnichů vystřídáno činností diecéšní</i>	259
2. <i>Rozhraničení salcburské a pasovské diecése v Pannonii</i>	260
a) <i>Rozšíření pasovského církevního majetku do horní Pannonie</i>	260
b) <i>Zfalšované listiny o rozdělení obou diecézí</i>	262
c) <i>Důsledky</i>	264
3. <i>Mojmír I. a Privina</i>	265
4. <i>Církevní správa Mojmitrova Nitranska</i>	269
5. <i>Pasovské prvenství v šíření křesťanství na Moravě</i>	270
XIII. MORAVSKÉ KŘESŤANSTVÍ KOLEM R. 850 A KONEC PRVNÍ MISIE LATINSKO-BAVORSKÉ	277
1. <i>Nastoupení Rasticovo</i>	277
2. <i>Aféra Albgisova a obnovená praxe veřejného pokání</i>	279
3. <i>Státní osamostatnění Moravy kolem r. 850</i>	280
4. <i>Církevní osamostatnění Moravy v těžké době</i>	282
5. <i>Moravské křesťanství r. 852</i>	283
6. <i>Bavorské vyličení misijního a pastoračního působení pasovského na Moravě v letech 800—850</i>	285
XIV. PŘEHLED A VÝHLED	289
TABULOVÉ PŘÍLOHY	I. – XXIV.
ZUSAMMENFASSUNG	297
<i>Die Kirche in Modrá bei Welehrad und die Anfänge des Christentums in Mähren</i>	297
SEZNAMY	345
<i>Vyobrazení v textu</i>	345
<i>Mapy</i>	347
<i>Tabulové přílohy</i>	347
<i>Zkratky názvů častěji citovaných pramenů a spisů</i>	349
REJSTRÍK	353
OBSAH	363